

Datum
2019-11-28Diarienummer
KS-2016/2788

Samrådsredogörelse– Planprogram för Diametern 2 m.fl. inom Kungens kurva, Huddinge kommun

Sammanfattning

Samråd genomfördes under tiden 4 mars - 8 april 2019 genom att information om planförslaget sändes till berörda sakägare enligt fastighetsförteckningen och berörda remissinstanser för yttrande. Då det saknas närboende i nuläget hölls inget öppet hus, istället medverkade kommunen på Kungens kurvas fastighetsägarförening möte 8 mars. Kommunen medverkade även på Kungens kurva dagarna och informerade allmänheten om planprogrammet den 25 maj.

Handlingarna har funnits tillgängliga på servicecenter samt kommunens hemsida.

Inkomna synpunkter under samrådet kan sammanfattas med att det ses som positivt att Kungens kurva kommer att kompletteras med bostäder och service. Dock så önskas att man tänker till lite extra inom några områden;

- Miljökvalitetsnormerna för vatten och luft
- Översvämningar
- Bullersituationen
- Kulturmiljön
- Påverkan på närområdet

Då det rör sig om ett planprogram så går det inte att i detalj redovisa alla lösningar. Men överlag så bedöms programområdet lämpligt för föreslagen användning.

Föreningensbelastningen via dagvatten från programområdet förväntas minska för planerad situation efter rening, jämfört med befintlig situation. Miljökvalitetsnormer för luft bedöms inte överskridas inne i programområdet.

I det fortsatta detaljplanarbetet kommer översvänningsfrågan kopplad till skyfall att studeras vidare. Höjdsättning av området, eventuella behov av åtgärder eller införande av planbestämmelser gällande t.ex. grundläggningsnivåer kommer att redovisas.

Vad gäller buller så är det inte möjligt att i dagsläget genomföra mer detaljerade bedömningar av buller från spårväg syd då varken dragningen eller hållplatslägena i Kungens kurva har fastställts eller utretts. Vidare så föreslår planprogrammet inga detaljerade tekniska lösningar för buller. I det kommande detaljplanarbetet kommer kvarterens utformningar och höjder fastslås och mer exakta bullerberäkningar och åtgärder kommer att kunna genomföras och redovisas. Det samma gäller för skolgården.

Det finns en förståelse för att värdet att omvandla Kungens kurva till en blandad stadsdel har vägt tyngre än bevarandet av LM Ericssons gamla lokaler. De långsträckta byggnaderna går inte att integrera i en kvartersstruktur.

Närboende undrar över hur utvecklingen kommer att påverka dem. I stort så bedöms programområdet leda till förbättringar för närområdet, med nya förskolor, skola, vård- och omsorgsboende samt lokalservice. Skolan kommer behöva en gymnastiksal där ambitionen är att allmänheten skall kunna hyra. Programområdet kommer leda till ökad trafik inne i Kungens kurva, men påverkan mot Segeltorp bedöms inte försämrats avsevärt.

Samrådsredogörelsens innehåll

Samrådsredogörelse– Planprogram för Diametern 2 m.fl. inom Kungens kurva, Huddinge kommun.....	1
Sammanfattning.....	1
Beskrivning av ärendet.....	2
Hur har samrådet gått till?.....	2
Inkomna yttranden från remissinstanser.....	3
Inkomna yttranden från sakägare enligt fastighetsförteckning.....	22
Inkomna yttranden från övriga.....	22

Beskrivning av ärendet

Plansektionen på kommunstyrelsens förvaltning fick i februari 2017 i uppdrag av kommunstyrelsen att upprätta ett planprogram för fastigheterna Diametern 2-6 och delar av Kolartorp 1:1.

Planprogrammet syftar till att bebygga programområdet med flera tusen bostäder med tillhörande privat och kommersiell service samt torg och parker. Politikerna i kommunstyrelsen underströk att det är av yttersta vikt att förskolor, skolor och annan kommunal service och mötesplatser planeras in i området från början. Området ska bebyggas med stadsliknande kvarter med höga hus.

Planprogrammet för Diametern 2 m.fl. har tagits fram av en projektgrupp under ledning av plansektionen på kommunstyrelsens förvaltning.

Hur har samrådet gått till?

Samråd har skett under tiden 4 mars – 8 april 2019. Information om planförslaget har skickats till berörda sakägare, myndigheter, nämnder med flera. Under samrådstiden har planhandlingarna funnits tillgängliga på Huddinge kommuns servicecenter och hemsida. Annonsering har skett i Huddinge Direkt (2/3) samt Mitt i Huddinge (5/3).

Planförslaget har redovisats vid ett möte för fastighetsägarföreningen i Kungens kurva.

Inkomna remissvar och yttranden har sammanställts och sammanfattats i denna samrådsredogörelse men finns tillgängliga i sin helhet i kommunens planakt. Samtliga remissvar och yttranden bemöts i kommentarer nedan.

Inkomna yttranden från remissinstanser

Länsstyrelsen

Miljö kvalitetsnormer för vatten

Recipient för dagvatten från det aktuella programområdet anges vara Mälaren-Rödstensfjärden. Den framtagna MKB:n saknar en analys av påverkan på vattenkvalitet i denna vattenförekomst på kvalitetsfaktornivå, vilket är ett krav för att kunna bedöma eventuella effekter av exploateringen på möjligheten att följa miljö kvalitetsnormer.

Länsstyrelsen vill påminna om att vid bedömning av förändringar för planförslagets påverkan på recipienten så ska även dagens vattenfördröjande och renande funktion av området ska iakttas. Enligt dagvattenutredningen kan det vara så att dagens flöden är ofördröjda. Flöden ut via anslutningspunkten kan egentligen behöva vara mindre än dagens flöden. Området Kungens kurva har återkommande problem med höga flöden och översvämningar som kan delvis bero på dagvatten från den delen som i programområdet är bebyggt. Mälaren-Rödstensfjärden har idag god ekologisk status men problem med miljögifter. Förekomst av förhöjda halter av miljögifter är särskild besvärligt i samband med att östra Mälaren utgör Storstockholms primära dricksvattenförsörjning. Om kommande detaljplaner innebär att plansprängning av berg kommer att behöva genomföras så är det relevant med en analys av risken för sulfidberg inom programområdet. Ifall sprängning och krossning av sulfidhaltigt berg genomförs kan det orsaka allvarliga negativa hälso- och miljökonsekvenser och orsaka försämringar av miljö kvalitetsfaktorer som ingår i bedömningen av ekologisk och kemisk ytvattenstatus. Kommunen bör därför utreda förekomst av betydande mängder sulfidmineraler och hantera riskerna med dessa i planprocessen. Länsstyrelsen saknar en redovisning av dessa risker i MKB:n.

Miljö kvalitetsnormer för luft

Länsstyrelsen anser att det kan finnas risk för att miljö kvalitetsnormer för luft inte uppnås. Kommunen behöver till nästa planskede redovisa om miljö kvalitetsnormer för NO₂ och PM₁₀ följs. Programområdet ligger i närheten av E4/E20, och med Förbifart Stockholm kommer trafikleden breddas och därför ligga närmare området än i dagsläget. Luftkvaliteten på Dialoggatan kommer påverkas från tunnelmynning samt från frånluftstorn som ska placeras i närheten trafiksituationen i området.

Den föreslagna höga och täta bebyggelsen inom området skulle eventuellt kunna förhindra utspädning av luft och en ökning av luftföroreningshalter kan därför förekomma intill fasad. Länsstyrelsen anser att kommunen behöver redovisa i kommande skeden att miljö kvalitetsnormerna för NO₂ och PM₁₀ följs i hela programområdet. Beräkningarna bör baseras på trafikprognoser där Förbifart Stockholm och Tvärförbindelse Södertörn är inkluderat. Kommunen bör även

utreda hur den planerade bebyggelsen intill de lokala gatorna Dialoggatan och Ingvar Kamprads allé kan påverka utspädningen av luft- och partikelhalter.

Buller

I planprogrammet konstaterar kommunen att programområdet ligger i ett utsatt läge för buller från omgivande trafik. Längs Dialoggatan som går utmed den västra delen av programområdet planeras en sträckning av Spårväg syd. Utöver bil – och spårtrafik kommer gatorna intill området även att trafikeras av tillkommande och befintliga busslinjer. Cirka 200 meter från programområdet ligger E4/E20 samt kommande Förbifart Stockholm. Utöver trafikbuller tillkommer verksamhetsbuller från intilliggande verksamheter. Kommunen har tagit fram en bullerutredning (Åkerlöf Hallin Akustikkonsult AB 180620). Länsstyrelsen saknar en redovisning av beräknad bullerpåverkan från kurvskrik från spårvägen och eventuella högtalarutrop vid stationslägena. Vidare vill Länsstyrelsen framhålla att det kan förekomma ökade ljudnivåer vid tunnelmynningen till Förbifarten som kan ge påverkan på bullersituationen vid programområdet.

Kommunen bedömer att ca 90 % av lägenheterna får högst 60 dBA ekvivalent ljudnivå. I programmet framhålls att de lägenheter där 60 dBA överskrids ska planlösningar och bullerdämpande åtgärder planeras så att högst 55 dBA ekvivalentnivå erhålls utanför fasad på hälften av bostadsrummen och 70 dBA maximalnivå utanför samtliga bostadsrum. I programområdets nordvästra del föreslår kommunen att uppföra två stycken högre hus där bullerriktvärden inte uppnås för de översta våningarna. Kommunen föreslår indragna balkonger med täta räcken, ljudabsorbenter i balkongtak samt delvis lokala bullerskärmar från golv till tak. I det fortsatta planarbetet anser Länsstyrelsen att kommunen behöver se över utformningen av kvarteren och planlösningarna. Att använda tekniska lösningar där bullerriktvärden överskrids bör endast göras i undantagsfall.

Länsstyrelsen rekommenderar kommunen att i arbetet med utformningen av skol – och förskolegårdar utgå från Boverkets rapport ”Gör plats för barn och unga! - En vägledning för planering, utformning och förvaltning av skolans och förskolans utemiljö” maj 2015. I bullerutredningen framkommer att delar av skol – och förskolegårdarna i planprogrammet kan få högst 50 dBA ekvivalent ljudnivå vid pedagogiska ytor. Vissa av dessa delar behöver tak för att säkerställa att högst 50 dBA kan klaras. I Boverkets rapport framgår det att det är önskvärt med högst 50 dBA dagsvärde på de delar av gården som är avsedda för lek, rekreation och pedagogisk verksamhet. Det vill säga inte enbart pedagogisk verksamhet. Resterande delar av gården bör ha högst 55 dBA.

Översvämningsrisk

Inom programområdet finns lågpunkter i de norra och centrala delarna som riskerar att få stående vatten vid ett 100-års regn. Kommunen föreslår att utforma den centralt belägna stadsdelsparken med gräsytor som kan översvämmas och genom höjdsättning leda vatten dit. Vid höjdsättning av mark behöver kommunen beakta utformningen av vattenvägar, att dagvattenledningar kan omhänderta större vattenmängder samt att inte bebyggelse och infrastruktur utanför programområdet påverkas. Vidare bör kommunen se över om behov finns att utforma planerad bebyggelse så att de inte tar skada vid översvämning. Exempelvis genom att

reglera lägsta grundläggningsnivå. I det fortsatta planarbetet kan kommunen med fördel utgå från *Länsstyrelsens rekommendationer för hantering av översvämning till följd av skyfall, Fakta 2018:5*.

Markstabilitet

I det fortsatta planarbetet behöver kommunen beskriva de geotekniska förhållandena och undersöka om risk finns för ras och skred.

Programområdets markstabilitet, inklusive huruvida programområdet kan påverkas av omgivande förutsättningar behöver klargöras. I en riskbedömning behöver kommunen beakta att markstabiliteten kan komma att förändras i ett förändrat klimat med ökad nederbörd och högre temperaturer.

Förorenad mark

I Länsstyrelsens databas över potentiellt förorenade områden, EBH-stödet, finns det registrerat att Vårby skrotdeponi legat på fastigheten Diametern 2. Enligt uppgifter ska oljeförorenad jord samt oljefat påträffats vid schakt för dagvattenledning längs Dialoggatan.

Enligt Översiktlig miljöteknisk markundersökning – Diametern 2 och 6 Huddinge daterad 2017-07-06 hade Ericsson kontor, verkstad och lab. Länsstyrelsen har erfarenhet att av vid många andra av Ericssons anläggningar har höga halter av alifater påträffats i Stockholms Län.

Grundvatten eller jord är inte analyserade för klorerade lösningsmedel inom programområdet. Om det visar sig finnas någon risk inom programområdet bör det i planhandlingarna framgå hur kommunen avser att säkerställa att människors hälsa inte påverkas negativt efter förändrad markanvändning.

Ytterligare utredningar och provtagningar ska göras i samråd med tillsynsmyndigheten.

Rådgivande synpunkter

Markavvattning och vattenverksamhet

Av planhandlingarna framgår att programförslaget ianspråktar områdets befintliga naturvärden och kommunen avser att bevara naturmark, där så är möjligt.

I planprogrammet saknar Länsstyrelsen en beskrivning av den i planområdet centralt belägna sumpskogen med glasbjörk. Uppgifter om sumpskogen finns i miljökonsekvensbeskrivningen (Structor, februari 2019) under avsnittet om Naturmiljö. En sumpskog är en våtmark/kärr som enligt 11 kap. 2 § miljöbalken betraktas som ett vattenområde (se Prop 1997/98:45 s. 128). Den gängse definitionen av ett våtmarksområde är den som använts i våtmarksinventeringen – en våtmark är en sådan mark där vattennivån under en stor del av året finns nära, i eller strax under markytan, och där minst 50 procent av vegetationen är hydrofil. Grävning, fyllning, markavvattning m.m. i vattenområde är vattenverksamheter (se 11 kap. 3 § miljöbalken) och ska antingen anmälas eller tillståndsprövas innan åtgärder utförs. Om det rör sig om markavvattning krävs dispens och tillståndsprövning enligt 11 kap. 13-14 §§ miljöbalken. Kommunen behöver tydliggöra vilka områden som bedöms vara vattenområden enligt 11 kap. 2 § miljöbalken, samt ange vilka åtgärder som ska vidtas. I nuläget är det oklart var och vilka vattenverksamheter som ska utföras. Kommunen bör tydligare redovisa hydrologin i området samt i kommande planhandlingar ange vilka konsekvenser

planen får för våtmarken som biotop.

Länsstyrelsen vill påminna om att markavvattningsförbud råder i länet enligt 11 kap. 14 § miljöbalken. Syftet med förbudet är att våtmarker ska bevaras.

Länsstyrelsens generella inställning är att naturliga våtmarker ska bevaras.

Kommunen bör därav utgå från de hydrogeologiska förutsättningarna i området och värna de naturliga våtmarksområden som finns i området. De naturliga förutsättningarna i området bör styra utformningen av detaljplanen och grundläggande bestämmelser om hushållning av mark- och vattenområden i 3 kap. miljöbalken ska följas.

Under avsnittet Vattenmiljö i MKB:n redogörs för miljö kvalitetsnormer för vatten och dagvattenhanteringen men inget nämns om den befintliga sumpskogen.

Länsstyrelsen anser att kommunen behöver utreda våtmarken och hur den påverkas. Detta kan med fördel inrymmas under avsnittet vattenmiljö eftersom en våtmark är ett vattenområde.

I kommande planhandlingar efterfrågar Länsstyrelsen en tydligare beskrivning av markavvattningsföretaget som funnits inom området. I dagvattenutredningen (Structor 20190218) nämns att ett markavvattningsföretag från 1929 är upphävt idag. Kommunen bör ge en utförligare redogörelse och ange om/hur tidigare diken i markavvattningsföretaget påverkar dagvattenhanteringen i planen.

Vattenskydd

Kommande planhandlingar (inklusive plankarta) behöver innehålla information/uppllysning om Östra Mälarens vattenskyddsområde.

Vattenskydds föreskrifterna ska beaktas i tillämpliga delar, se till exempel §9 om dagvattenhantering och §14 om mark- och anläggningsarbeten. I övrigt ska stor försiktighet alltid iaktas vid arbeten inom vattenskyddsområden.

Luftkvalitet

Handelsområdet Kungens kurva genererar mycket trafik med påverkan på programområdet. Länsstyrelsen ser positivt på att kommunen fortsätter utreda möjligheter för mobility managementåtgärder i programområdet för att minska biltrafik och påverka till mer hållbara resvanor, vilket är bra ur både klimat- och hälsoperspektiv.

Barn och äldre är känsligare mot höga luftföroreningshalter. Hänsyn bör därav visas till känsligare grupper genom att placera förskolor och skolor och vårdhem i de delar av programområdet där preciseringar i miljö kvalitetsmålet ”Frisk luft” nås.

Naturvård

Trädalléer i västra delen av området kan beröras vid ett genomförande av planen.

Kommunen bör klargöra om alléerna omfattas av biotopskyddsbestämmelserna.

Kommunen bör beakta att en detaljplan bör fungera självständigt och det bör därmed inte krävas en dispens från biotopskyddsbestämmelserna för att genomföra en detaljplan (se MÖD dom i mål P 2285-17). Om dispens från biotopskyddsbestämmelserna inte meddelas gäller skyddet för biotopen oberoende av vad en detaljplan medger för markanvändning. Biotopskyddsområdets naturvärden och planens eventuella påverkan på dessa naturvärden bör därmed

beaktas.

Träd med högt bevarandevärde bör så långt som möjligt bevaras. För de biologiskt värdefulla träd och buskar som ändå måste avverkas är det positivt om delar av dessa kan läggas upp i faunadepå i solbelyst park- eller naturmark i närheten. Beakta att det enligt 4 § artskyddsförordningen (2007:845) är förbjudet att störa vilda fåglar under häckningstid, samt att skada eller förstöra fåglarnas häckningsplatser. Avverkning av träd där fåglar häckar får därför inte ske under perioden 1 mars - 31 juli.

Med anledning av att övervägande del av programområdet består av naturmark är det positivt att kommunen föreslår plantering av nya träd inom området. För att förhindra införsel av invasiva arter bör nyplanterade träd vara av svenskt frömaterial och uppdrivna i Sverige. Sådana plantor är även bättre anpassade till det svenska klimatet och de nyplanterade träden har därmed större chans att överleva.

Under genomförandetiden bör träd som avses att sparas skyddas i enlighet med ”Standard för skyddande av träd vid byggnation” av Östberg och Stål.

Kulturmiljö

Inom programområdet ligger bebyggelse som uppförts och tidigare använts av LM Ericsson. Anläggningen pekas ut som kulturhistoriskt värdefull i kommunens kulturmiljöprogram och i den antikvariska konsekvensanalysen som tagits fram i samband med programarbetet. Planprogrammet förutsätter att anläggningen rivs. I programmet anges att möjligheterna till att bevara och omvandla byggnaderna till moderna kontor eller bostäder har utretts men att det ansetts för kostsamt. Hur möjligheterna att integrera hela eller delar av anläggningen i planprogrammet har utretts redovisas inte.

I den antikvariska kulturmiljöutredningen framhålls att bebyggelsens kulturhistoriska värden gör att den bör betraktas som särskilt värdefull och därmed omfattas av plan- och bygglagens förvanskningförbud. Länsstyrelsen delar denna uppfattning och anser i likhet med de antikvariska utredarna att de kulturhistoriska värdena ska förvaltas och utgöra en utgångspunkt för planarbetet. Länsstyrelsen efterfrågar en tydligare redovisning av varför det inte går att integrera hela eller delar av byggnaden i programförslaget. Vidare bör argument för hur det ur ett resurshushållningsperspektiv är försvarbart att riva en byggnad som endast är drygt 40 år gammal presenteras. I det hållbarhetsprogram som tagits fram hanteras inte rivningen och uppförandet av ny bebyggelse som en hållbarhetsfråga.

Länsstyrelsen överlåter åt framtida antikvarisk expertis att bedöma om den planerade bebyggelsen innebär att området tillförs kulturhistoriska värden

Fornlämningar

Inom de angränsande fastigheterna i kvarteret Vinkeln fanns tidigare ett gravfält från bronsålder (RAÄ-nr Huddinge 174). Mot bakgrund av detta bedömer Länsstyrelsen att sannolikheten för att det finns oregistrerade fornlämningar inom det aktuella programområdet är stor.

Länsstyrelsen bedömer att det behöver göras en arkeologisk utredning av programområdet för att planförslagets lämplighet/genomförbarhet ska kunna

prövas enligt 2 kap kulturmiljölagen.

Huddinge kommun bör kontakta enheten för kulturmiljö för vidare samråd om formerna för en arkeologisk utredning

Social hållbarhet

I planprogrammet lyfts att den sociala livsmiljön har en stor potential i och med utbyggnaden av den nya stadsdelen. Kommunen nämner mötesplatser, tillgänglighet, trygghet, rekreation och bostadsförsörjning som bidragande aspekter. Gällande den sistnämnda aspekten vill Länsstyrelsen uppmuntra kommunen att arbeta vidare med planförslagets koppling till kommunens riktlinjer för bostadsförsörjning i det fortsatta planarbetet med social hållbarhet.

Barnkonsekvenser

Kommunen har tagit fram en barnkonsekvensanalys som visar att många barnfamiljer väntas flytta in i stadsdelen. I planprogrammet redovisar kommunen konsekvenser som planförslaget medför för barn och ungdomar. Kommunen avser att arbeta vidare med bland annat utformningen av allmänplats mark för att skapa platser barn och unga känner sig välkomna. Länsstyrelsen ser positivt på att kommunen planerar för riktade dialoger inför genomförandet av allmänna platser. Resultatet av detta bör med fördel redovisas i kommande planförslag. Kommunen bör även beakta utformningen av de mindre bostadsgårdarna och se över möjligheten att dessa ändå kan uppmuntra till att barn även där känner sig välkomna.

Kommentar:

Miljö kvalitetsnormer - Vatten

Resultat från föroreningsberäkningar visar att föroreningsbelastningen via dagvatten från programområdet förväntas minska för planerad situation efter rening, jämfört med befintlig situation. Baserat på detta bedöms planerad exploatering inte försvåra förutsättningen att uppnå MKN i Rödstensfjärden.

I det fortsatta planarbetet kommer en utökad analys gällande MKN på kvalitetsfaktornivå att utföras.

Frågan gällande förekomst av sulfidberg kommer att studeras vidare inom det fortsatta detaljplanarbetet. Frågan är huvudsakligen kopplad till byggskedet och vid eventuell förekomst av sulfidberg kommer hantering/genomförande samt eventuell påverkan och förslag till åtgärder att redovisas.

Miljö kvalitetsnormer - Luft

Som nämns i den framtagna MKB:n bedöms miljö kvalitetsnormer för luft inte överskridas inne i programområdet. I det fortsatta planarbetet kommer dock luftföroreningssituationen, med fokus på halterna av PM10 och NO2, att studeras vidare och hur en fullständig utbyggnad av programområdet påverkar halterna och eventuellt miljö kvalitetsnormerna. Detta bedöms framförallt vara av vikt att utreda längs med Dialoggatan och Ingvar Kamprads allé. I programhandingen tydliggörs att miljö kvalitetsnormer för luft kommer att kunna uppfyllas inom hela programområdet.

Buller

Vad gäller buller så är det inte möjligt att i dagsläget genomföra mer detaljerade bedömningen av buller från spårväg syd då varken dragningen eller hållplatslägena i Kungens kurva har fastställts eller utretts. Vidare så föreslår planprogrammet inga detaljerade tekniska lösningar för buller. I det kommande detaljplanearbetet så kommer kvarterens utformningar och höjder fastslås och mer exakta bullerberäkningar och åtgärder kommer att kunna genomföras och redovisas. Detsamma gäller för skolgården. Bullerutredningen uppdateras så att det inte står att bullerkrav bara ska uppnås på pedagogiska ytor.

Översvämningsrisk

I det fortsatta detaljplanearbetet kommer översvämningsfrågan kopplad till skyfall att studeras vidare. Höjdsättning av området, eventuella behov av åtgärder eller införande av planbestämmelser gällande t.ex. grundläggningsnivåer kommer att redovisas.

Markstabilitet

Översiktliga geotekniska undersökningar och utredningar har utförts inom området, resultat från dessa kommer att redovisas i det fortsatta planarbetet. Utifrån genomförda geotekniska undersökningar och utredningar bedöms risken för ras och skred inom området vara mycket låg, detta kommer att redovisas i det fortsatta planarbetet. Längre fram i projekteringen av området kommer mer detaljerade geotekniska undersökningar att genomföras samt resonemang tas fram kring hur markstabiliteten kan förändras i ett förändrat klimat.

Förorenad mark

Alifater har analyserats i ett flertal provpunkter inom området med Ericssons f.d. byggnader. Proverna visade generellt på låga haltnivåer av alifater. Högre halter av alifater påträffades dock i två provpunkter belägna på parkeringsytan i norr. I den västra delen av parkeringen påträffades en tydlig förorening av oljeämnen (alifater >C16-35) i den övre delen av sand/grusfyllningen. Haltnivån låg som högst ca 7ggr över riktvärde för MKM. Djupare liggande jordlager utgörs av lera och ingen spridning vidare i leran påvisades.

Inom den östra delen av parkeringen i norr förekom mindre spår av oljeämnen med haltnivå i intervallet KM-MKM.

Ingen ytterligare provtagning med avseende på alifater bedöms vara nödvändig.

Klorerade lösningsmedel har inte analyserats. Detta på grund av att det inte identifierats någon risk för den föroreningstypen med hänsyn till tidigare verksamhet inom området.

Kompletterande analyser gällande klorerade lösningsmedel i grundvatten och jord kommer dock att tas i det fortsatta detaljplanearbetet.

Markavvattning och vattenverksamhet

I det fortsatta detaljplanearbetet kommer sumpskogen och dess värden att inventeras ytterligare. Inom ramen för inventeringen kommer den också att

avgränsas. Inventering får utvisa om den är att betrakta som ett vattenområde och i så fall storleken på vattenområdet, d.v.s. kommer realiseringen av planprogrammet innebära anmälnings- eller tillståndspliktig vattenverksamhet.

I det fortsatta planarbetet, när planeringen av området kommit längre, kommer det tydliggöras vilka områden som bedöms vara vattenområden enligt 11 kap. 2 § miljöbalken, samt anges vilka åtgärder som ska vidtas. Hydrologin i området samt vilka eventuella konsekvenser som kommer att uppstå kommer att redovisas.

Markavvattningsföretaget heter Segeltorp, Herrängen, Långsjön m.fl. och är upphävt. Programområdets nordvästra del berör enbart en mindre del av företagets tidigare båtadsområde. Företaget härrör från den tiden då de plana markerna i Kungens kurva var jordbruksmark. Sedan dess har stora delar av området som berördes av det tidigare markavvattningsföretaget bebyggt med bl.a. infrastruktur och bebyggelse. Dagvattnet kommer i huvudsak att ledas till anslutningspunkt i norr till Stockholm Vattens ledning. Med detta som bakgrund bedöms det sedan tidigare upphävda markavvattningsföretaget inte påverka dagvattenhanteringen i området. Detta kommer att förtydligas i det fortsatta planarbetet.

Vattenskydd

Kommande plankarta/or kommer innehålla upplysning om att området ingår i Östra Mälarens vattenskyddsområde.

Luftkvalitet

Planprogrammet kommer att förtydligas med att förskolor, skola och vårdboende placeras på lämpliga platser där miljökvalitetsmålet för frisk luft uppnås.

Naturvård

Väster om programområdet, i Dialoggatan ligger en trädallé. Denna ligger utanför programområdet och kommer troligtvis att påverkas påtagligt av dragningen av Spårväg Syd. Men i det fortsatta planarbetet kan kommunen klargöra om befintliga trädalléer omfattas av biotopskyddsbestämmelser. Värden och planens eventuella påverkan kommer att studeras.

Synpunkten noteras. Att anlägga faunadepåer finns även som förslag i den framtagna MKB:n. Åtgärder kommer att studeras vidare i det fortsatta planarbetet.

Kulturmiljö

Programhandlingen kommer att kompletteras med hur bedömningen om möjligheten att integrera den befintliga bebyggelsen i föreslagen struktur har utretts. Det kommer också att tydliggöras ytterligare varför det inte går att integrera hela eller delar av byggnaden i den planerade exploateringen.

Ett resonemang ur ett resurshushållningsperspektiv kopplat till en rivning av befintliga byggnader kommer att presenteras i det fortsatta detaljplanarbetet.

Huddinge kommun har tagit kontakt med enheten för kulturmiljö för vidare samråd om formerna för en arkeologisk utredning.

Social hållbarhet

Planprogrammet skall kompletteras med information kring kommunens bostadsförsörjningsprogram.

Trafikverket

Undrar vilken som är bullerkällan för de husfasader som vetter mot väg E4/E20? Är det den kommunala gatan eller väg E4/E20, eller har bullret summerats? Bullernivåerna från vägen respektive gatan bör i så fall redovisas enskilt. Resultatet ska dessutom presenteras som en summering alternativt om det är en av bullerkällorna som dimensionerar.

Våning 1-10 motsvarar en bullernivå på markplan på 1,5 m och att det enbart är våning 11 som skiljer sig bullermässigt med högre bullernivåer jämfört med övriga våningsplan. Det bör redovisas tydligare.

När ett område är utsatt för så pass många olika bullerkällor, både trafik och industribuller, bör man inte följa riktvärdena strikt utan en kvalitativ bedömning om bullret bör kompletteras i utredningen.

Bullerutredningen föreslår att lösa bullret med planlösningar på de översta våningarna för att uppnå riktvärdena. Observera att både skyddsåtgärder och planlösningen måste regleras i plankarta.

Trafikverket vill även se en detaljerad luftkvalitetsutredning eftersom halterna är höga eller mycket höga i området.

Bullerutredningen föreslår att lösa bullret med planlösningar på de översta våningarna för att uppnå riktvärdena. Observera att både skyddsåtgärder och planlösningen måste regleras i plankarta.

Trafikverket vill även se en detaljerad luftkvalitetsutredning eftersom halterna är höga eller mycket höga i området.

Även om området inte har någon direkt anslutning till Trafikverkets vägar så kan den ökade trafiken som planen genererar påverka trafiksituationen. I den fortsatta processen vill därför Trafikverket se en analys över påverkan på de närliggande vägarna.

Kommentar:

*Se svar på **Länsstyrelsens** yttrande*

Trafikförvaltningen, Region Stockholm

Anser att planprogrammet ligger i linje med RUF 2050 och på olika sätt bidrar till att uppnå målen i den regionala utvecklingsplanen. Region Stockholm anser att programförslaget på ett positivt sätt utvecklar Kungens kurva handelsplatsområde till en mer blandad, levande och därmed mer attraktiv stadsmiljö än det är idag. Den nya stadsdelen föreslås innehålla ett stort antal bostäder, mötesplatser och urbana kvaliteter, som innebär att den regionala stadskärnan blir mer mångsidig och funktionsblandad. Tre- till fyra tusen nya bostäder ger ett bra underlag för den

planerade utbyggnaden av Spårväg Syd. Läget invid Gömmarens naturreservat ger goda möjligheter till rekreation. Stadsdelens struktur med parker, gångstråk och ytor för aktiviteter och vardagsrörelser är positiv ur ett folkhälsoperspektiv.

Att omvandla en del av regionens största handelsområde till en levande stadsdel med bostäder är dock en utmanande stadsbyggnadsuppgift. Dels att bygga ihop programområdet med omgivande verksamheter och funktioner, dels att skapa en god livsmiljö med hänsyn till buller och luftföroreningar. Men även att öka den regionala stadskärnans funktion genom att förstärka sambandet mellan Kungens Kurva och Skärholmen. För att skapa den attraktiva livsmiljö som området planeras ha, föreslår Region Stockholm att programmet utvecklar och tydliggör hur invånarna i den nya stadsdelen på ett tryggt och säkert sätt kan nå olika målpunkter i omgivningen som dagligvaruhandel, Skärholmens Centrum och dess tunnelbanestation, idrottsplats, ridskola etc. Region Stockholm vill även påtala nyttan av att utreda de fysiska förutsättningar för hela kommundelen i den utvecklingsplan för kommundelen Kungens kurva som planeras gå ut på samråd under våren 2019, innan detta planprogram läggs fast.

Planförslaget har en hög täthet med ett antal ovanligt höga byggnader. Region Stockholm vill uppmärksamma kommunen på att en hög täthet kan skapa brist på tillräckliga utrymmen för barn att röra sig och vistas i utemiljöer.

Det vore en fördel om programmet visar en tydligare ambition för variation i bostadsutbudet, så att olika invånares behov i högre grad kan tillgodoses. Region Stockholm anser även att det vore en styrka om kommunen arbetar vidare med planförslagets koppling till kommunens riktlinjer för bostadsförsörjningen i det fortsatta planarbetet med social hållbarhet.

Det framgår tydligt att spårvägen utgjort en planeringsförutsättning för planprogrammet, vilket är föredömligt.

Region Stockholm ser positivt på de gatusektioner som presenteras i planen samt på gång- och cykelvägars tydliga riktning till kollektivtrafikens planerade hållplatslägen. Som nämnts ovan i de övergripande synpunkterna behöver vägnätets koppling till kringliggande målpunkter dock förtydligas.

Region Stockholm efterfrågar en redovisning av det regionala cykelvägnätet och hur programrådets cykelinfrastruktur kopplar till detta. För att främja regional cykling och garantera god framkomlighet och säkerhet för cykeltrafiken bör det regionala stråket utformas enligt riktlinjerna i den regionala cykelplanen. Region Stockholm anser även att cykeln bör lyftas fram som ett regionalt förmedelsalternativ.

För att Region Stockholm ska kunna leverera en god kollektivtrafik till området ska trafikförvaltningens *Riktlinjer Utformning av infrastruktur med hänsyn till busstrafik* (RiBuss) följas i utformningsfrågor som berör kollektivtrafiken.

Region Stockholm ser mycket positivt på den mobility management planering som är tänkt att ingå i vidare planering. Vid fortsatt planering av området vill

Region Stockholm särskilt peka på vikten av att upprätthålla den i planprogrammet tydliga ambitionen att områdets invånare ska välja gång, cykel och kollektivtrafik som primära färdmedel. Det gemensamma 'dolda' parkering som planeras bör vara lokaliserad i ett läge så att kollektivtrafiken samt cykelinfrastruktur upplevs som närmare än parkeringsplatserna.

Kommentar:

Planprogrammet kommer inte att invänta utvecklingsplanen för Kungens kurva, men projektgruppen som jobbar med utvecklingsplanen är informerad och avstämningar har gjorts med dem.

I trafikutredningen redovisas de övergripande gång- och cykelstråken.

Bygglov- och tillsynsnämnden, Huddinge kommun

Anser inledningsvis att det är positivt att kommunen väljer att utveckla Kungens kurva-området till ett mer blandat område där den omfattande handelsverksamheten kompletteras med bostadsbebyggelse.

Planprogrammet belyser på ett gott sätt utmaningar och risker med den planerade exploateringen i området samt utgör en god grund för den kommande detaljplaneläggningen av området.

Buller

I detta tidiga skede bedömer förvaltningen att det är mycket viktigt att planeringen görs med utgångspunkt i det buller som finns i området. Det behövs därför tas upp genomgående när byggnaderna utformas och placeras mot bullerkällor. Även om gällande riktvärden för buller uppnås innebär det inte att miljön är säker ur hälsoperspektiv och det kan medföra hälsoeffekter för de boende att vistas i den bullriga miljön. Det är därför mycket viktigt att det i planeringen tas ett helhetsgrepp och att samtliga verktyg i PBL används.

En viktig fråga att hantera i byggskedet är hur bostadsområdet ska byggas i etapper utan att de redan boende drabbas negativt av byggbullret. Förvaltningen kommer att följa upp frågan närmare i den kommande detaljplaneläggningen av området samt under det framtida byggskedet.

Natur- och rekreationsvärde

Området idag har små rekreativa värden och naturvärdena på platsen är främst knutna till Gömmarens naturreservat som spridningsväg och som lokalt habitat för växt- och djurliv. Den föreslagna exploateringen bedöms positiv ur rekreationssynpunkt då naturreservatet kommer att tillgängliggöras genom den planerade parkmiljön som naturligt knyter samman bostadsområdet med naturområdet utanför. Vad gäller naturvärden så går dessa till största del förlorade och kommer inte att kunna kompenseras av den kommande parken eller av ny vegetation som planeras. Det framgår i miljökonsekvensbeskrivningen att ett flertal kompenserade åtgärder planeras, bland annat att bibehålla träd. Även vissa andra åtgärder föreslås (se s. 37 i MKB:n), som dock till största del inte går att reglera i detaljplanen. Med tanke på det stora område som är formellt skyddat i

Gömmarens naturreservat bedöms dock detta ingrepp och påverkan på naturmiljön inom området acceptabelt.

Kulturmiljö

Inom området finns LM Ericssons gamla kontorsbyggnader som avses rivas. Dessa byggnader har ett kulturmiljöhistoriskt värde som kommer att gå förlorat genom den planerade bebyggelsen. Förvaltningen instämmer dock med plansektionen att intresset av att utveckla området måste sägas väga tyngre än att bevara dessa byggnader, som heller inte är av något intresse att behålla för fastighetsägaren

Vattenkvalitet

Den kommande exploateringen sker inom Östra Mälarens vattenskyddsområde och kan medföra försämring av vattenkvaliteten om förorenat avloppsvatten från planområdet inte hanteras på rätt sätt. Det kommer finnas stora behov av att omhänderta dagvatten från området och rena det lokalt innan det släpps ut i det allmänna ledningsnätet. Det är viktigt att det i den kommande detaljplanläggningen tas ett helhetsgrepp över frågan då den enskilda detaljplanen inte har möjlighet att hantera frågor och problem som uppkommer utanför detaljplanen. De föreslagna åtgärderna i dagvattenutredningen behöver därför samordnas i den kommande planläggningen. Det här är en stor utmaning och förvaltningen anser att det är en av de viktigaste frågorna att hantera i de framtida projekten.

Markförorening

Förvaltningen ser positivt på att befintliga föroreningar inom programområdet kommer att kunna saneras i samband med exploateringen. Detta medför goda konsekvenser lokalt då dessa inte riskerar att förorena grundvatten. I den kommande planprocessen bör frågan om markföroreningar från äldre verksamheter belysas noggrant och detaljplanerna utformas så att de säkerställer att markföroreningarna tas om hand på ett miljömässigt korrekt sätt.

Kommentar:

Det anses som väldigt viktigt att man tar ett helhetsgrepp gällande dagvattensituationen för programområdet, då en enskild detaljplan kan få svårt att klara kraven. I de kommande planprocesserna så kommer det krävas att man detaljstuderar aktuella detaljplaneområden och säkerställer att det inte finns rester från tidigare verksamheter, och om det finns rester så måste dessa omhändertas på ett miljömässigt korrekt sätt.

Kultur- och fritidsnämnden, Huddinge kommun

Kultur- och fritidsförvaltningen anser att en av de stora kvaliteterna i stadsdelen är närheten till Gömmarens naturreservat. Förvaltningen ställer sig frågande till varför man utelämnat planer på en fotbollsplan i anslutning till skolan och dess planerade idrottshall.

Kommentar:

Skolan och skolgårdens utformning är inte detaljstuderad ännu utan kommer ske i detaljplaneskedet. Det kommer dock vara svårt att nå upp till friytekravet för skolbarnen om det skall ligga en fotbollsplan på skolgården och att denna inte får tillgodoräknas i friytekravet.

Social- och äldreomsorgsförvaltningen, Huddinge kommun

Förvaltningen ser positivt på utvecklingen av Kungens kurva med möjliggörandet av en blandning av storlek på bostäderna likväl upplåtelseformer i den nya stadsdelen. Förvaltningen ser positivt på ambitionen att skapa säker gång- och cykelmiljö i området men vill även framhålla vikten av att det skapas säkra passager till och från den nya stadsdelen. Även tillgängligheten med bil måste vara mycket god med tillräckligt antal parkeringsplatser anpassade för personer med funktionshinder.

Utifrån förvaltningens prognostisering finns det ett behov av 17 mindre hyreslägenheter som ska användas som stödboende. Dessa lägenheter ska vara spridda i den nya stadsdelens ordinarie bostadsbestånd.

Kommentar:

Det anses viktigt att det skapas säkra och tillgängliga passager till och från den nya stadsdelen. I kommande detaljplaneskede kommer dessa möjliga kopplingar att studeras i djupare detalj. Det har förts dialog med KF Fastigheter under programarbetet gällande stödboende. Det kommer att vara möjligt att sprida sådana lägenheter inom programområdet. Ytterligare dialog om vart och hur många som bör ingå i varje detaljplaneetapp kan föras under de kommande detaljplanearbetena.

Hyresrättsföreningen, Huddinge

Är mycket positiva till det planerade byggandet av 3000-4000 bostäder, nya stadsdelar och arbetsplatser. Anser att kommunen ska satsa på hyresrätter med god standard och till rimliga hyror.

Kommentar:

Noterar synpunkten

Segeltorps villaägarförening

Det nya bostadsområdet blir lika stort som nuvarande Segeltorp. För villaföreningen är det viktigt att ni tydligare beskriver på vilket sätt detta påverkar

nuvarande Segeltorp samt hur vi som bor i Segeltorp kan använda möjligheterna som det nya området erbjuder.

Det är viktigt att ni tydligare visar hur den nya stadsdelen påverkar tillgången till skolplatserna i Segeltorps elevupptagningsområde samt huruvida de nya skolorna i Kungens Kurva har räknat med elever från Segeltorp. Det är troligt att barn från Segeltorp blir elever i Kungens Kurva och vice versa.

Många Segeltorpsbor tillbringar tid i Kungens Kurva, varför vi anser att passagen över Smistavägen måste planeras för större säkerhet, för fotgängare och cyklister.

Segeltorp saknar idag anläggningar för bollsporter som basket, tennis, squash, badminton. Föreningen ser gärna att det nya området kunde erbjuda tillgång till sådana utrymmen, för områdets invånare och för Segeltorp.

Ser gärna att bostäderna kunde integreras mer med handelsplatserna, butiker i bottenvåningarna och bostäder ovanpå. Segeltorp är underrepresenterad vad gäller hyreslägenheter och äldreboenden. Det framgår inte i planen på vilket sätt dessa aspekter har beaktats.

Kommentar:

Det nya programområdet planeras innehålla både bibliotek, förskolor, skola samt vård- och omsorgsboende/äldreboende, alla dessa verksamheter bör vara till gagn för Segeltorpsborna.

Kommunen har beslutat att den tillkommande skolan skall vara privat. Det har räknats med att skolan både skall ta emot elever utifrån samt från programområdet. Då det ännu inte finns en aktör på plats som skall driva skolan så finns det för tillfället inte någon mer detaljerad plan i nuläget.

Huddinge kommun arbetar för tillfället med att ta fram en utvecklingsplan för Kungens kurva, där den samlade framtida utvecklingen av området ses över. Då Smistavägen ligger utanför programområdet så vidarebefordras synpunkterna gällande trafiken till ansvarig handläggare för utvecklingsplanen.

Stadsdelsparken kommer att bestå av en större öppen yta för spontanidrott. Annars så kommer det krävas en idrottshall i anslutning till skolan, ambitionen från kommunen är att man även skall kunna hyra denna hall utanför skoltid för idrottsändamål.

*Där det kommer att vara möjligt att ha handel- och servicelokaler så kommer dessa att var placerade i bottenvåningarna och vända sig ut mot gatorna för att skapa levande bottenvåningar. På de platser där det inte bedöms finnas underlag för handel och service kommer det vara förhöjda bottenvåningar för att inte omöjliggöra en framtida omvandling till kommersiella ytor. För mer information se kapitlet **Bottenvåningsstrategi**.*

I programområdet finns det ett vård- och omsorgsboende/äldreboende planerat, vad gäller hyresrätter så finns det inte fastslaget någon fördelning mellan bostadsrätter och hyresrätter. Dock så är både kommunen och fastighetsägaren överens om att det kommer krävas en hälsosam mix för att programområdet skall bli framgångsrikt.

Skanova

Har markförlagd teleanläggning i och i anslutning till programområdet.

Kommentar:

Noterar synpunkten

SRV

Vad avser källsortering innehåller planprogrammet tydliga ambitioner att ge de boende goda möjligheter till sortering. Detta inbegriper utsortering av matavfall, tidningar och förpackningar samt även möjlighet att lämna grovavfall inom planerade kvarter. Detta är speciellt viktigt då området planeras för ett hållbart resande och ett mindre bilbehov.

Vad avser hämtningsmöjligheterna ser SRV positivt på den trafikutredning som har arbetats fram vilken bl. a innehåller ambitioner att slippa backningsrörelser för sopfordon.

SRV ser positivt på att få möjlighet att delta i den fortsatta planeringsprocessen.

Kommentar:

Noterar synpunkten

SVOA

Befintliga va-ledningar (vatten-, dag- och spillvatten) finns i kommande Ingvar Kamprads Allé (idag Tangentvägen) samt i Dialoggatan. Kapacitet på befintliga va-ledningar utreds av Stockholm Vatten.

Befintlig spillvattentunnel (Segeltorpstunneln) går diagonalt över fastigheten Diametern 2, mellan Kungens kurva leden och kommande Ingvar Kamprads allé. Framtagna x,y,z koordinater finns för tunneln. Tunnelns dimension är 2 x 2,2 meter. SVOA kommer att göra statusbedömning av tunnelns skick. Kommer krävas ett skyddsavstånd kring tunneln.

UI – område

Inför kommande plansamråd kommer Stockholm Vatten att identifiera behov av u-område/ledningsflytt. Tidigare diskussioner har förts gällande tunnelborrhål och husens placering, vilket måste undersökas vidare.

Nya VA-ledningar och PSTN

Förstudie gällande nya va-ledningar i planerad lokalgata kommer att påbörjas så snart Stockholm Vatten har info om gatans sträckning och höjdläge. Eventuellt behov av pumpstation kommer att utredas och meddelas inför plansamråd.

Vattentryck

Vattentrycket i området är normalt + 90 – 110 över stadens nollplan. Eventuellt behov av tryckstegring bekostas av byggherren.

Dagvatten

Stockholm Vatten gjorde en förgranskning 2018-07-06 enligt bifogad bilaga 2 (förgranskning – dagvattenutredning, Diametern 2 m.fl.). I samma bilaga har Stockholm Vatten nu uppdaterat sina synpunkter i ny kolumn: Reviderad dagvattenutredning, SVOA 2019-04-08. Flertalet av tidigare synpunkter kvarstår. Stockholm Vatten önskar kallas till nästkommande dagvattenmöte för att diskutera underlaget vidare.

Anslutningsavgift

Anslutningsavgifter kommer att tas ut enligt gällande va-taxa. Anslutningsanmälan görs till Stockholm Vatten.

Vi ber Huddinge att inte ange ett för tidigt inflyttningsdatum i exploateringsavtalet. VA och gata ska vara färdigställt innan exploatörerna börja bygga.

Kommentar:

Noterar synpunkten. Dagvatten utredningen kommer att kompletteras med delar av synpunkterna som SVOA lämnat på dagvattenutredningen.

Swedavia, Bromma Stockholm Airport

Har inte kunnat utläsa någon slutlig max höjd på programhandlingarna. Dock kan det inte uteslutas att byggnader motsvarande 30 våningar inte kommer innebära en påverkan på flygplatsens verksamhet, vilket kommer att behöva tydliggöras i kommande detaljplaneskeden.

Kommentar:

Mer exakta våningshöjder kommer att preciseras i detaljplaneskedet och Swedavia kommer att ha möjlighet att yttra sig i de fortsatta detaljplanerna.

Södertörns brandförsvarsförbund

Har inga direkta invändningar i detta läget men önskar ge lite input inför fortsatt planering.

Det är oklart i nuläget om exakt dragning och utformning av spårväg syd, hänsyn till olycksrisk och anpassning till eventuella insatser kan behöva tas i framtida detaljplaner.

Då det föreslås slutna kvarter, samt att några av husen föreslås bli upp till 16 våningar är det viktigt att man tar hänsyn till brandförsvarets insatsmöjligheter, stegbilars placering m.m.

Positivt att förslaget innehåller många gröna mötesplatser, men viktigt att ha bra och genomtänkt utomhusbelysning för att skapa en så trygg miljö som möjligt.

Kommentar:

När den exakta dragningen och utformningen av spårväg syd är klar kommer intilliggande detaljplaner anpassas till detta.

Kommande detaljplaner kommer ta hänsyn till brandförsvarets insatsmöjligheter.

Södertörns fjärrvärme

Om kommunalmark överförs till kvartersmark, ska befintliga fjärrvärmeledningar skyddas genom införande av u-område på detaljplanen, samt att kommunen medverkar till upprättande av servituts- eller ledningsrätts-avtal, med ny fastighetsägare. Eventuell flytt eller ändring av marknivån för befintliga fjärrvärmeledningar bekostas av beställaren.

Kommentar:

Noterar synpunkten

Telia Company

Innehar en telestation med ledningsrätt på fastigheten Diametern 1, som ser ut att hamna inom området för det nya programområdet. Det är för tidigt att säga hur stationen eventuellt kan komma att påverkas av den nya planen men Telia förutsätter att inga förändringar företas som påverkar Telias byggnader och utrustning, samt att alla Telias anläggningar kan stå kvar i oförändrat skick.

Kommentar:

Det finns inte någon fastighet med beteckning Diametern 1 längre, aktuell anläggning ligger på fastigheten Diametern 2. Telia Companys anläggning kommer att påverkas av programmets genomförande och anläggning kommer att behöva flyttas till annan lämplig plats. Kontakt med Telia kommer att tas under en kommande planprocess för att hitta lämplig placering.

Vattenfall

Har informerat att det kommer krävas fyra stycken nya nätstationer för att kunna försörja programområdet. Placeringen av dessa har dock inte specificerats i programhandlingen, utan i programmet framgår endast att två stationer skall placeras på allmänplats samt att två stationer skall placeras i bostadskvarter. Om en fristående station ovan jord inte är ett möjligt alternativ för alla fyra nätstationer önskar Vattenfall ett skriftligt klargörande varför detta inte är möjligt.

För att Vattenfall ska kunna etablera en inhyst nätstation måste en rad villkor, både tekniska och juridiska, uppfyllas vars uppfyllande Vattenfall måste villkora till planens antagande.

Kommentar:

Placeringen av nätstationerna kommer att preciseras i de kommande detaljplanerna. Miljön kring fristående nätstationer har en tendens att upplevas som mörka och otrygga miljöer vilket planprogrammet vill undvika. I tätastadsmiljöer så finns även sällan det allmänna utrymmet som efterfrågas för att få till fristående nätstationer, då det finns tekniska lösningar för att placera stationerna inom bostadskvarter förespråkas därför denna lösning.

Vårby-Fittja hembygdsförening

Är positiv till den föreslagna utvecklingen förutsatt att kraven på hög kvalitet i material och design uppfylls.

Tycker att det är tråkigt att LM Ericssons f.d. kontors- och laboratoriekomplex skall rivras, men delar planprogrammets uppfattning av att det sociala värdet av den nya stadsdelen är större än behovet att bevara kontorskomplexet. Men eftersom kvarteret Diametern 2 ska byggas i etapper, finns det möjligheter att vänta med att riva tegelhusen. Kanske har det under tiden blivit efterfrågan på kontorslokaler igen, eller så kan man trots allt hitta sätt att integrera befintliga byggnader med de nya bostadskvarteren. Åtminstone bör någon del av Ericssonkomplexet kunna bevaras som en "karaktärsbyggnad".

På en punkt har hembygdsföreningen kraftiga invändningar mot planprogrammet. Man håller öppet för att i framtiden expandera bostadsbebyggelsen in i Gömmarens naturreservat, söder om Kungens kurvaleden. Det finns andra obebyggda områden i Kungens kurva som kan nyttjas för ytterligare stadskvarter! Alla ingrepp i naturreservatet måste avfärdas.

Hembygdsföreningen invänder också mot kopplingen mellan programområdet och Gömmarens naturreservat. Hur skall man kunna korsa Kungen kurvaleden på ett tryggt sätt?

Inom programområdet bör man vidta hastighetsbegränsande åtgärder inom hela programområdet, och inte bara på "vissa gator" för att förhindra att området skall användas som genväg.

Bland de miljömässiga konsekvenserna sägs väldigt lite om vindförhållanden, behövs utredas vidare.

De nya bostädernas upplåtelseformer bör noga övervägas så att det inte endast blir bostäder av en typ, en blandning mellan bostadsrätter och hyresrätter bör eftersträvas.

Kommentar:

Kommunen ser ett värde i LM Ericssons f.d. kontors- och laboratoriekomplex, men värdet i att påbörja en omvandling av Kungens kurva till en blandad stadsdel väger tyngre. Skulle marknadsläget ändras och det finns intressenter för kontor kan det prövas i kommande detaljplanearbete.

Gömmarens naturreservat och Kungens kurvaleden ligger utanför programområdet. Dock så arbetar kommunen med ett övergripande dokument för Kungens kurvas framtida utveckling, Utvecklingsplan Kungen kurva, där det bland annat diskuteras en utveckling med bostäder längs båda sidorna av Kungens kurvaleden. Planprogrammet för Diametern förhåller sig därför bara till en eventuell framtida utveckling. Det är ännu inte klart hur kopplingarna till Kungens kurvaleden och programområdet skall se ut. Så det är inte klart om det skall vara cirkulationsplatser eller inte. Men en trafiksäker koppling över vägen vid skolan ses som ett absolut behov. Hur denna kan tänkas utformas är dock ej fastslaget i dagsläget.

Det är av intresse för såväl kommunen och fastighetsägaren som de blivande boende att minimera antalet bilrörelser inom området samt att motverka att området skall användas som en smitväg. Hastighetsbegränsningar, farthinder

m.m. är alla möjliga alternativ. Detaljutformningen av dessa åtgärder kommer dock ske senare i planprocessen.

Både kommunen och fastighetsägaren vill se en stadsdel med blandade upplåtelseformer och strävar efter en blandning.

Följande remissinstanser har inte svarat:

Polisen, Södertörnspolisens

Stockholms läns landsting, Tillväxt- och regionplaneförvaltningen

Stockholms läns landsting, Trafikförvaltningen (SL)

Stockholms läns museum

AB Stokab

Förpacknings- och tidningsindustrin

Pensionärsrådet

Råd för funktionshinderfrågor

Stockholm Stad

Friluftsförbundet, Huddinge

Huddinge Hembygdsförening

Naturskyddsföreningen, Huddinge

Stockholms Handelskammare, Huddinge

Företagarna i Huddinge

Företagarföreningen Kungens kurva

Cykelförbundet i Storstockholm

Svensk Handel, Sthlm

Följande remissinstanser har ingen erinran:

Försvarsmakten

Lantmäterimyndigheten i Huddinge

Luftfartsverket (LFV/ANS)

Svenska kraftnät

Inkomna yttranden från sakägare enligt fastighetsförteckning

Sakägare 1

Har inget att erinra mot planprogrammet och ser positivt på utvecklingen.

Bärkraftigheten på handeln i området bör dock analyseras då kringliggande området är utpräglade handelsområde med stark bärkraft och bygglov är beviljat för ytterligare detaljhandel på intilliggande fastigheter.

Viktigt att bebyggelsen mot omkringliggande fastigheter anpassas till redan nu planlagda verksamheter, exempelvis stora trafikrörelser, fasadskyltar och belysta ytor etc.

Är viktigt att säkerställa att möjlighet till en planskildhet för GC-trafik över Ingvar Kamprads allé finns då det bedöms kunna bli betydande rörelser av oskyddade trafikanter vid denna plats.

Kommentar:

*Det har gjorts en bedömning gällande bärkraftigheten, området bedöms inte kunna konkurrera med omkringliggande detaljhandel. Däremot bedöms det finnas underlag för lite lokalservice m.m. se kapitlet **Bottenvåningsstrategi** för mer information.*

Tillkommande bebyggelse kommer att behöva anpassas till befintliga och planerade intilliggande verksamheter.

Ingvar Kamprads allé ligger utanför programområdet. Hur man skall kunna få till bästa tänkbara koppling där kommer behöva undersökas längre fram.

Inkomna yttranden från övriga

Privatperson 1

Är orolig över den ökade biltrafiken som programområdet beräknas generera. Redan idag störs närliggande bostäder till Kungens kurva av buskörningar nattetid i handelsområdet. Det borde uppföras ett bullerplank längs med Smistavägen, samt att farthinder sätts upp för att minska bullerstörningar samt hastigheterna.

Det skulle vara önskvärt att det byggs en större gymnastiksal i samband med den planerade skolan, som skulle kunna nyttjas av olika idrotter kvällstid. Är i övrigt positiv till föreslagen utveckling av området.

Kommentar:

Huddinge kommun arbetar för tillfället med att ta fram en utvecklingsplan för Kungens kurva, där den samlade framtida utvecklingen av området ses över. Då Smistavägen ligger utanför programområdet så vidarebefordras synpunkterna gällande trafiken till ansvarig handläggare för utvecklingsplanen.

Skolan kommer att vara privat, men både kommunen och fastighetsägarna har uttryckt ambitionen att skolan behöver vända sig utåt och göra det möjligt för allmänheten att hyra in sig i lokalerna när inte skolverksamheten använder dem. Detta skulle inkludera en eventuell gymnastiksal.

Privatperson 2

Tycker att det är olyckligt att det planeras in fler miljonprograms miljöer i Stockholmsregionen. Hur ska problemen som ofta följer med den typen av bebyggelse i årtionden kunna motverkas?

Kommentar:

Programområdet påminner mer om den traditionella rutnätsstaden än miljonprograms miljöer i Stockholmsregionen. Målet är att skapa en stadsmiljö och bidra till att omvandla Kungens kurva/Skärholmen till ett regionalt stadsdelscentrum i enlighet med RUFS 2050.

Privatperson 3

Anser att man inte bör fortsätta att förtäta Stockholm då den tätare staden genererar konflikter mellan grannar och klimat. Om det nu ändå skall planeras för en tät stadsdel så är det viktigt att man planerar för all nödvändig infrastruktur och att man inte skall förlita sig på service från omkringliggande områden. Speciell fokus bör läggas på nödvändigt utrymme för barn.

Istället för att förtäta så bör man fokusera på att förbättra levnadsmiljöerna för befintliga bostadsområden

Kommentar:

Då förtätning innebär att redan en stor del av nödvändig infrastruktur finns på plats så anses det vara en fördel för klimatet att förtäta befintliga städer. Inom planprogrammet har det tagits höjd för att området skall få all nödvändig infrastruktur, förskolor, skola, lekplatser m.m. Det bedöms som mer troligt att det kommer att ske ett inflöde av elever till området från omkringliggande områden än att det skall ske det motsatta.

RUFS 2050 har pekat ut Kungens kurva/Skärholmen till ett regionalt stadsdelscentrum, därför pågår arbetet med att omvandla Kungens kurva till en blandad stadsdel.

Jonas Ellenfors

Planarkitekt